विक्रीकर निरीक्षक अराजपत्रित गट - ब (मुख्य) परीक्षा-2016

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

302737

दि. 3 जून, 2017

Code : D09

M

प्रश्नपुस्तिका – II

सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान

एकूण प्रश्न : 100

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. उत्तरे कडून दक्षिणेकडे महाराष्ट्रातील जल-विद्युत् प्रकल्पाचे स्थान पुढील प्रमाणे :

अ. राधानगरी　　ब. भंडारदरा

क. एकलहरे　　ड. भाटघर

(1) क, ब आणि ड　　(2) ड, ब आणि अ

(3) ब, ड आणि अ　　(4) अ, ब आणि क

From North to South the location of the Hydroelectric projects in Maharashtra are as follows :

a. Radhanagari　　b. Bhandardara

c. Eklahare　　d. Bhatghar

(1) c, b and d　　(2) d, b and a

(3) b, d and a　　(4) a, b and c

---

2. खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यामधे क्रोमाइट धातू प्रामुख्याने सापडतो ?

(1) कोल्हापूर, सोलापूर　　(2) ठाणे, नाशिक

(3) नागपूर, अमरावती　　(4) भंडारा, नागपूर, गोंदीया

In which of the following districts is chromite mineral mainly found ?

(1) Kolhapur, Solapur　　(2) Thane, Nashik

(3) Nagpur, Amravati　　(4) Bhandara, Nagpur, Gondia

---

3. 2001 च्या जनगणनेनुसार, महाराष्ट्रातील अती कमी लोकसंख्या घनतेचे जिल्हे आहेत

(1) अमरावती, धुळे, नांदेड　　(2) ठाणे, नाशिक, चंद्रपूर

(3) बुलढाणा, यवतमाळ, वाशिम　　(4) सिंधूदुर्ग, गडचिरोळी, हिंगोळी

According to 2001 census, the districts of very low density of population in Maharashtra are

(1) Amravati, Dhule, Nanded　　(2) Thane, Nashik, Chandrapur

(3) Buldhana, Yavatmal, Washim　　(4) Sindhudurg, Gadchiroli, Hingoli

---

4. __________ ही उल्हास नदीची उपनदी आहे.

(1) काळू　　(2) वैतरणा

(3) सावित्री　　(4) दहिसर

__________ is a tributary of Ulhas river.

(1) Kalu　　(2) Vaitarna

(3) Savitri　　(4) Dahisar

5. खालील ठिकाणांचा त्यांच्या उंची प्रमाणे चढता क्रम लावा :

अ. कळसूबाई

ब. हरिश्चंद्रगड

क. कुंभार्ली

ड. फोंडाघाट

(1) क, ब, अ, ड (2) ड, क, ब, अ (3) क, ड, ब, अ (4) ब, क, ड, अ

Arrange the following places in ascending order as per their height :

a. Kalsubai

b. Harishchandragad

c. Kumbharli

d. Phondaghat

(1) c, b, a, d (2) d, c, b, a (3) c, d, b, a (4) b, c, d, a

---

6. ***चुकीची*** जोडी ओळखा.

(1) इल्बर्ट बिल – लॉर्ड रिपन

(2) वुडचा खलिता – लॉर्ड डलहौसी

(3) भारतीय विद्यापीठ कायदा – लॉर्ड कर्झन

(4) प्रथम भारतीय फॅक्टरी कायदा – लॉर्ड लिटन

Choose the ***wrong*** pair.

(1) Ilbert Bill – Lord Ripon

(2) Wood's Despatch – Lord Dalhousie

(3) Indian Universities Act – Lord Curzon

(4) First Indian Factories Act – Lord Lytton

---

7. कामगार चळवळीचे आद्यजनक नारायण मेघाजी लोखंडे यांना 'राव बहादुर' पदवी ________ यावर्षी देण्यात आली.

(1) 1895 (2) 1896 (3) 1898 (4) 1899

The title 'Rao Bahadur' was conferred on the pioneer of the Labour Movement, Narayan Meghaji Lokhande in ________ .

(1) 1895 (2) 1896 (3) 1898 (4) 1899

---

8. पुढील शिक्षण आयोगांची कालक्रमानुसार मांडणी करा :

अ. रॅले आयोग ब. हंटर आयोग

क. सॅडलर आयोग ड. वुडचा खलिता

(1) अ, ब, क, ड (2) ड, क, ब, अ (3) ड, अ, ब, क (4) ड, ब, अ, क

Arrange the following Education Commissions in their chronological order :

a. Raleigh Commission b. Hunter Commission

c. Sadler Commission d. Wood's Despatch

(1) a, b, c, d (2) d, c, b, a (3) d, a, b, c (4) d, b, a, c

9. अखिल भारतीय किसान सभेचे दुसरे अधिवेशन कोठे भरविण्यात आले ?
(1) मनमाड (2) फैजपूर
(3) मुंबई (4) पुणे
Where was the second session of the All India Kisan Sabha held ?
(1) Manmad (2) Faizpur
(3) Mumbai (4) Pune

10. 'स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद' हे घोषवाक्य ________ या संस्थेचे आहे.
(1) खानदेश एज्युकेशन सोसायटी (2) रयत एज्युकेशन सोसायटी
(3) पीपल एज्युकेशन सोसायटी (4) डेक्कन एज्युकेशन सोसायटी
'Education through self help is our motto' is the slogan of the institution ________
(1) Khandesh Education Society (2) Rayat Education Society
(3) People's Education Society (4) Deccan Education Society

11. *अयोग्य (चूक)* कथन ओळखा.
अ. संविधान सभेची प्रथम बैठक 9 डिसेंबर, 1946 रोजी झाली.
ब. संविधान सभेने 29 ऑगस्ट, 1947 रोजी प्रारूप समितीची स्थापना केली.
क. बी.एन. राव हे संविधान सभेचे सांविधानिक सल्लागार होते.
(1) फक्त अ (2) फक्त ब
(3) फक्त क (4) वरीलपैकी एकही नाही
Select the ***incorrect*** statement.
a. The first meeting of Constituent Assembly was held on 9th December, 1946.
b. The Constituent Assembly on 29th August, 1947 appointed the Drafting Committee.
c. B.N. Rao was a constitutional advisor of Constitution Assembly.
(1) Only a (2) Only b
(3) Only c (4) None of the above

12. भारतीय संविधानामध्ये ब्रिटिश संविधानातुन कोणती तत्वे स्वीकारण्यात आली ?
अ. राज्याची नीती निर्देशक तत्वे
ब. स्वातंत्र्य, समता व बंधुता
क. कायद्याचे राज्य
ड. कायदा निर्मिती प्रक्रिया
(1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त क आणि ड (4) फक्त ब, क आणि ड
Which concepts were borrowed from British Constitution in Indian Constitution ?
a. Directive Principles of State Policy
b. Liberty, Equality and Fraternity
c. Rule of Law
d. Procedure of Lawmaking
(1) Only a, b and c (2) Only b and c
(3) Only c and d (4) Only b, c and d

13. योग्य कथन ओळखा.

अ. डॉ. बी.आर. आंबेडकर यांनी भाग III चे वर्णन संविधानाचा 'सर्वाधिक टीकात्मक भाग' असे केले आहे.

ब. डॉ. बी.आर. आंबेडकर यांनी अनुच्छेद 32 चे वर्णन संविधानाचा 'आत्मा आणि हृदय' असे केले आहे.

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) वरीलपैकी सर्व (4) वरीलपैकी एकाही नाही

Select the correct statement.

a. Dr. B.R. Ambedkar described Part III as 'the most criticized part' of the Constitution.

b. Dr. B.R. Ambedkar described Article 32 as 'the soul and heart' of the Constitution.

(1) Only a (2) Only b

(3) All of the above (4) None of the above

---

14. भारतातील कोणत्या राज्यात विधान परिषद अस्तित्वात आहे ?

अ. तेलंगणा

ब. आंध्र प्रदेश

क. उत्तराखंड

ड. उत्तर प्रदेश

(1) फक्त ब आणि ड (2) फक्त अ, ब आणि ड

(3) फक्त ब, क आणि ड (4) वरीलपैकी सर्व

In which States of India, does the Legislative Council exist ?

a. Telangana

b. Andhra Pradesh

c. Uttarakhand

d. Uttar Pradesh

(1) Only b and d (2) Only a, b and d

(3) Only b, c and d (4) All of the above

15. नागरिकांच्या मूलभूत कर्तव्यांबाबत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बिनचूक आहे/आहेत ?

अ. नागरिकांची मूलभूत कर्तव्ये ही 42 व्या भारतीय घटनादुरुस्तीद्वारे 1976 साली घटनेत समाविष्ट करण्यात आली.

ब. नागरिकांच्या मूलभूत कर्तव्यांचा राज्यघटनेत समावेश करणारा जपान हा एकमेव देश आहे.

क. भारतीय राज्यघटनेतील कलम 51 मधे 11 मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश आहे. अकरावे कर्तव्य 2002 मधे केलेल्या 86 व्या घटनादुरुस्तीद्वारे समाविष्ट करण्यात आले.

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त अ आणि क (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following statements is/are correct about the fundamental duties of the citizen ?

a. The fundamental duties of the citizens were added in the Indian Constitution in 1976 by 42nd amendment.

b. Japanese Constitution is the only democratic Constitution in the world which contains a list of duties of citizens.

c. Article 51 of the Indian Constitution contains 11 fundamental duties of citizens. 11th duty was added by the 86th Constitutional Amendment in 2002.

(1) Only a (2) Only a and b

(3) Only a and c (4) All of the above

---

16. खालीलपैकी कोणास घटनात्मक दर्जाप्राप्त आहे ?

अ. निवडणूक आयोग

ब. जिल्हा नियोजन समिती

क. विद्यापीठ अनुदान आयोग

ड. राष्ट्रीय अनुसूचित जाती आयोग

य. केन्द्रीय दक्षता आयोग

(1) फक्त अ, ब, ड आणि य (2) फक्त अ, ड आणि य

(3) फक्त अ आणि ड (4) फक्त अ, ब आणि ड

Which of the following enjoys the Constitutional status ?

a. Election Commission

b. District Planning Committee

c. University Grants Commission

d. National Commission for Scheduled Castes

e. Central Vigilance Commission

(1) Only a, b, d and e (2) Only a, d and e

(3) Only a and d (4) Only a, b and d

17. कोणत्या घटनादुरुस्ती अधिनियमाद्वारे राज्य विधान सभेत अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीसाठी 2020 पर्यंत जागा राखीव ठेवण्यांत आलेल्या आहेत ?

(1) 94 व्या (2) 95 व्या (3) 96 व्या (4) 98 व्या

Under which Constitutional Amendment Act was the reservation of seats provided for Scheduled Castes and Scheduled Tribes in the State Legislative Assembly up to 2020 ?

(1) 94th (2) 95th (3) 96th (4) 98th

---

18. खालीलपैकी कोणते राज्याच्या धोरणासंबंधी मार्गदर्शक तत्व आहे ?

(1) राज्य कोणत्याही व्यक्तिला कायद्यासमोरील समता नाकारू शकत नाही.

(2) राज्य सहा ते चौदा वर्षापर्यंतच्या सर्व मुलांना सक्तीचे व मोफत शिक्षण देईल.

(3) राज्याने बालकांच्या सुदृढ विकासासाठी संधी उपलब्ध केली पाहिजे.

(4) राज्य धर्म, वंश, जात, लिंग किंवा जन्मस्थान या कारणावरून नागरिकामध्ये भेदभाव करणार नाही.

Which one of the following is a Directive Principle of State Policy ?

(1) The State shall not deny to any person equality before law.

(2) The State shall provide free and compulsory education to all children of the age of six to fourteen years.

(3) The State shall secure opportunities for healthy development of children.

(4) The State shall not discriminate against any citizen on grounds of religion, race, caste, sex or place of birth.

---

19. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. राज्यघटनेतील केन्द्र-राज्ये यांच्यातील प्रशासकीय संबंध (अनुच्छेद 256), आणीबाणी विषयक तरतूदी (अनुच्छेद – 352, 353, 356) या 1935 च्या कायद्याने जे सुचविले होते त्याच्याशी जुळणाऱ्या आहेत.

ब. राज्यघटनेतील प्रौढ मताधिकारा संबंधीच्या तरतूदी देखील 1935 च्या कायद्याने जे सुचविले होते त्याच्याशी जुळणाऱ्या आहेत.

(1) विधान अ बरोबर आहे, ब चुकीचे आहे (2) विधान ब बरोबर आहे, अ चुकीचे आहे

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर आहेत (4) दोन्हीही विधाने चुकीची आहेत

Consider the following statements :

a. The Administrative Relations between Centre and States (Article 256), Emergency Provisions (Article 352, 353, 356) of the Constitution are similar to what the 1935 Act suggested.

b. The provisions of the Constitution relating to adult franchise are also similar to what the 1935 Act suggested.

(1) Statement a is correct, b is false (2) Statement b is correct, a is false

(3) Both the statements are correct (4) Both the statements are false

20. खालील जोड्या लावा :

अ.	कलम 14	I.	शोषणाविरुद्धचा अधिकार
ब.	कलम 21 A	II.	पदव्यांची समाप्ती
क.	कलम 23	III.	कायद्यासमोर समानता
ड.	कलम 18	IV.	6 ते 14 वर्षाच्या सर्व मुलामुलींना मोफत व अनिवार्य शिक्षण

	अ	ब	क	ड
(1)	IV	II	I	III
(2)	III	IV	I	II
(3)	I	II	III	IV
(4)	II	III	IV	I

Match the following :

a.	Article 14	I.	Right against Exploitation
b.	Article 21 A	II.	Abolition of Titles
c.	Article 23	III.	Equality before Law
d.	Article 18	IV.	Free and compulsory education to all children of age 6 to 14 years

	a	b	c	d
(1)	IV	II	I	III
(2)	III	IV	I	II
(3)	I	II	III	IV
(4)	II	III	IV	I

21. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 मध्ये असलेल्या एकूण कलमांची संख्या __________ आहे.

(1) 35 (2) 28

(3) 31 (4) 39

The total number of sections in the Right to Information Act, 2005 are __________ .

(1) 35 (2) 28

(3) 31 (4) 39

22. मुख्य माहिती आयुक्तांना देय असलेले वेतन, भत्ते व सेवेच्या अटी ह्या यांचे प्रमाणे असतील

(1) सेना प्रमुख
(2) भारताचे मुख्य न्यायाधीश
(3) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश
(4) मुख्य निवडणूक आयुक्त

The salary, allowances and condition of services of the Chief Information Commissioner shall be as that of

(1) Chief of Army
(2) Chief Justice of India
(3) Chief Justice of High Court
(4) Chief Election Commissioner

---

23. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 च्या दुसऱ्या अनुसुचित सुधारणा/बदल करण्याचे अधिकार कोणाला आहे ?

(1) राज्य सरकार (2) मुख्य माहिती अधिकारी
(3) केंद्र सरकार (4) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय

The second Schedule of the Right to Information Act, 2005 can be amended by

(1) State Government (2) Chief Information Officer
(3) Central Government (4) Supreme Court of India

---

24. मुख्य माहिती आयुक्ताच्या पदासंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान सत्य ***नाही*** ?

(1) पाच वर्षापर्यंत पद धारण करता येते.
(2) पुनर्नियुक्ती होऊ शकते.
(3) वयाचे 65 वर्षे पूर्ण झाल्यावर पद धारण करणार नाही.
(4) माहिती आयुक्ताची मुख्य माहिती आयुक्त म्हणून नियुक्ती होऊ शकते.

Which of the following facts about the post of Chief Information Commissioner is ***not*** correct ?

(1) Shall hold office for a term of five years.
(2) Shall be eligible for reappointment.
(3) Shall not hold office after he has attained the age of sixty-five years.
(4) Information Commissioner can be appointed as the Chief Information Commissioner.

25. माहितीच्या अधिकारात मागितलेली माहिती, एखाद्या व्यक्तीचे जीवित व स्वातंत्र्य यासंबंधीत असेल तर विनंतीचा अर्ज मिळाल्यापासून ती किती तासात देण्यात यावी ?

(1) 24 तासांच्या आत

(2) 48 तासांच्या आत

(3) 72 तासांच्या आत

(4) 12 तासांच्या आत

When the information sought for under the Right to Information act, concerns the life or liberty of a person, within how many hours will it provided after the receipt of the request ?

(1) Within 24 hours

(2) Within 48 hours

(3) Within 72 hours

(4) Within 12 hours

---

26. संगणकाच्या हेक्झा डेसीमल नंबर सिस्टिमनुसार 'A' या संख्येचे मूल्य 10 असेल, तर 'F' ही संख्या काय दर्शवते ?

(1) शून्य (2) 11

(3) 15 (4) वरीलपैकी सर्व

In Hexa decimal system of numbers as 'A' stands for value '10', then 'F' is

(1) Zero (2) 11

(3) 15 (4) All of the above

---

27. दुरध्वनी तारे द्वारे संगणकांमधील संपर्क हा

(1) ॲनालॉग सिग्नल मध्ये रूपांतरीत करावा लागतो

(2) सर्वात परिणामकारक असतो

(3) थोडेफार अडथळे निर्माण करतो

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Communication between computers using standard telephone lines

(1) Requires a change to an analog signal

(2) Is most efficient

(3) Produces little noise and few disturbances

(4) None of the above

28. भारत सरकारच्या सामुदाय माहिती केंद्र (CIC) प्रकल्पाला केव्हा सुरुवात झाली

(1) 5 ऑगस्ट, 1990

(2) 17 ऑगस्ट, 2002

(3) 5 जून, 2002

(4) 10 ऑगस्ट, 2002

The Community Information Centre's (CICs) project of the Government of India started on

(1) 5th August, 1990

(2) 17th August, 2002

(3) 5th June, 2002

(4) 10th August, 2002

---

29. 1969 साली खालीलपैकी कोणाद्वारे शैक्षणिक, व्यावसाईक व शासकीय संशोधन संस्था एकमेकांना जोडल्या गेल्या ?

(1) सायबरनेट

(2) आरपानेट

(3) वेबनेट

(4) वरीलपैकी एकही नाही

In 1969, which of the following has brought Academicians, Corporates and Government Organization together, for research ?

(1) Cybernet

(2) ARPANET

(3) Webnet

(4) None of the above

---

30. समान तंत्रज्ञानाचा वापर करीत एका संस्थेपूरता मर्यादित वापरासाठी निर्माण केलेल्या नेटवर्क ला काय संबोधते जाते ?

(1) इंटरनेट (2) WWW (वर्ल्ड वाईड वेब)

(3) इंट्रानेट (4) वरीलपैकी एकही नाही

A private network based on same technology but restricted to an organization or for internal use is called

(1) Internet (2) WWW (World Wide Web)

(3) Intranet (4) None of the above

31. खालीलपैकी कोणती संज्ञा ही GIS या संज्ञेशी सलंग्न आहे ?

(1) जॉग्रफिकल इन्फोर्मेशन सिस्टीम (2) जिओलॉजीकल इन्फोर्मेशन सिस्टीम
(3) जीईओ इन्फोर्मेशन सिस्टीम (4) ग्रॅण्ड इन्फोर्मेशन सिस्टीम

__________ is the full form of GIS.

(1) Geographical Information System (2) Geological Information System
(3) GEO Information System (4) Grand Information System

---

32. मॉडेम मध्ये

(1) खूप डिजीटल सिग्नल एकत्रीत असतात
(2) डिजीटल सिग्नल लहरींचे काही गुणधर्म बदलतात
(3) डिजीटल सिग्नल वाढविले जातात
(4) वरीलपैकी एकही नाही

In Modems

(1) Several digital signals are multiplexed
(2) A digital signal changes some characteristic of a carrier wave
(3) Digital signal is amplified
(4) None of the above

---

33. मीडिया लॅब आशिया चे अनुप्रयोग

(1) वेगळे अपंग (एम्बेडेड प्रणाली, मितीची साधने, मूल्यांकन उपकरणे, मल्टिमीडिया पोर्टल्स आणि त्यातील एकत्र आयकॉनिक इंटरफेस) सक्षमीकरणासाठी
(2) आरोग्य (आरोग्य, पदोन्नती, हेल्थपीडिया, एच.एम.आय.एस., एच.आय.एस., आय.सी.टी., त्याचे स्वरूप माध्यमातून आरोग्य उतरंड दुवा साधून, इलेक्ट्रॉनिक आरोग्य रेकॉर्ड आणि स्वस्त आरोग्य उपकरणे व साधने)
(3) शिक्षण (पूर्व-प्राथमिक, वेब आणि मोबाईल आधारित प्रवेश, बुद्धिमान शिकवणी)
(4) वरीलपैकी सर्व

Applications of Media Lab Asia are

(1) Empowerment of the differently-abled (embedded systems, assistive devices, assessment tools, iconic interfaces combined with multimedia portals and contents)
(2) Health care (ICT in health care, promotion, Healthpedia, HMIS, HIS and linking health care hierarchy through telemedicine, electronic health records and affordable health care equipment and devices)
(3) Education (pre-primary, web and mobile based access, intelligent tutoring)
(4) All of the above

34. फायबर ऑप्टीक केबल मधील संदेश वहनाचे माध्यम कोणते ?

(1) वीज प्रवाह (2) प्रकाश लहरी

(3) ध्वनी लहरी (4) विद्युत-चुंबकीय लहरी

The medium of data transfer through fiber optic cables is

(1) Electricity (2) Light waves

(3) Sound waves (4) Electromagnetic waves

35. माहिती तंत्रज्ञान संदर्भाने 'पी टू पी (P2P)' चा संबोधनाचा अर्थ काय होतो ?

(1) पीयर-टू-पीयर (2) परसन-टू-परसन

(3) पब्लीक-टू-पब्लीक (4) प्रायव्हेट-टू-पब्लीक

With reference to the Internet, the meaning of the term 'P2P' is

(1) Peer-to-Peer (2) Person-to-Person

(3) Public-to-Public (4) Private-to-Public

36. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. क्षेत्रीय नियोजनाची सुरुवात करणारा अमेरिका हा पहिला देश आहे.

ब. राष्ट्रीय नियोजनाची बीजे बोल्शेविक क्रांती मध्ये सापडतात.

क. भारतामध्ये क्षेत्रीय नियोजनाची सुरुवात 1976 पासून झाली.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

a. USA is the first country who started regional planning.

b. The area of national planning is rooted in the Bolshevik Revolution.

c. India started its regional planning from 1976.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) All of the above

37. नियोजनाच्या संदर्भात, खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. विकेंद्रीत नियोजन हे अर्थव्यवस्थेंच्या कार्याच्या बाबतीत नवसनातनवादी दृष्टीकोनाशी संबंधित असून ते अर्थव्यवस्थेतील सार्वजनिक क्षेत्राच्या संदर्भात केवळ बाजारपेठ आणि किंमती या सारख्या निवडक कार्यक्रमांवर भर देते.

ब. सर्वसमावेशक नियोजन हे भांडवलशाही राष्ट्रात कार्यान्वीत झाले, त्याचे स्वरूप व्यापक आहे. याचा अर्थ या नियोजनात अर्थव्यवस्थेतील संपूर्ण आदाने आणि प्रदाने यांची हाताळणी केली जाते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने ***अयोग्य*** आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ
(2) अ आणि ब दोन्ही अयोग्य
(3) फक्त ब
(4) अ आणि ब दोन्ही योग्य

In connection with planning, consider the following statements :

a. Decentralised planning is closer to the neoclassical view of the functioning of economies which lays stress on markets and prices with the public sector confined to selective programmes only.

b. Comprehensive planning was introduced in the capitalist countries, it was in nature comprehensive. It was so in the sense that the plans dealt with the entire inputs and the entire outputs of these economies.

Which of the statements given above is/are ***incorrect*** ?

(1) Only a
(2) Both a and b are incorrect
(3) Only b
(4) Both a and b are correct

---

38. खालीलपैकी कोणते भारतीय नियोजनाचे वैशिष्ट्य ***नाही*** ?

(1) निर्देशक आर्थिक नियोजन
(2) भौतिक नियोजन
(3) सामाजिक नियोजन
(4) समाजवादी नियोजन

Which of the following is ***not*** a feature of Indian planning ?

(1) Indicative Economic Planning
(2) Physical Planning
(3) Social Planning
(4) Socialistic Planning

39. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. 'वृद्धी सह सामाजिक न्याय आणि समानता' यावर नवव्या योजनेत भर दिला.

ब. दहाव्या योजनेत अर्थव्यवस्थेचा वार्षिक वृद्धी दर 8% चे उद्दिष्टे होते.

क. 'पायाभूत विकास' यावर दुसऱ्या योजनेत भर देण्यात आला.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क (4) फक्त क

Consider the following statements :

a. The focus of the Ninth Plan was 'growth with social justice and equality'.

b. Target of 8 percent annual growth rate for the economy in Tenth Plan.

c. The focus of the Second Plan was 'Infrastructure Development'.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) Only c

---

40. प्राथमिक मानवी गरजा, कल्याण आणि संधी हे सामाजिक प्रगतीचे निर्देशक आहेत. यासंदर्भात खालील जोड्या जुळवा :

	देश		*सामाजिक प्रगती निर्देशांक (2016)*
अ.	फिनलँड	I.	57·40
ब.	चीन	II.	53·92
क.	भारत	III.	90·09
ड.	नेपाळ	IV.	62·01

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	IV	III
(2)	II	I	III	IV
(3)	III	IV	II	I
(4)	IV	III	I	II

Primary human needs, welfare and opportunity are the social progress indicators. In this connection match the following :

	Country		*Social Progress Indicator (2016)*
a.	Finland	I.	57·40
b.	China	II.	53·92
c.	India	III.	90·09
d.	Nepal	IV.	62·01

	a	b	c	d
(1)	I	II	IV	III
(2)	II	I	III	IV
(3)	III	IV	II	I
(4)	IV	III	I	II

41. नियोजनाच्या दुसऱ्या टप्प्यामध्ये 1981 ते 2012 सरासरी स्थूल देशांतर्गत उत्पादनवाढीचा (GDP) दर ________ होता.

(1) 3·5 टक्के

(2) 5·9 टक्के

(3) 5·7 टक्के

(4) 4·2 टक्के

The average GDP growth rate during the later phase of planning 1981 to 2012 was

(1) 3·5 percent

(2) 5·9 percent

(3) 5·7 percent

(4) 4·2 percent

---

42. तेंदुलकर समितीच्या शिफारशींनुसार दारिद्र्य (रेषा) ठरविण्यासाठी पुढील बाबींवर केलेला खर्च समाविष्ट करण्यात यावा :

अ. शिक्षण

ब. आरोग्य

क. उर्जा वापर

(1) फक्त अ आणि ब

(2) वरीलपैकी तीनही पर्याय

(3) फक्त अ आणि क

(4) फक्त ब आणि क

According to the Tendulkar Committee recommendations, determination of poverty should include expenditure on

a. Education

b. Health

c. Energy consumption

(1) Only a and b

(2) All the three mentioned above

(3) Only a and c

(4) Only b and c

43. निव्वळ देशांतर्गत उत्पादनाच्या (NDP) च्या क्षेत्रनिहाय रचनेनुसार सन 2004 – 2005 च्या किंमतीच्या अनुषंगाने खालील जोड्या जुळवा :

	उद्योग / क्षेत्र		*वाटा (2010 – 11) टक्केवारीत*
अ.	शेती	I.	9·3
ब.	बांधकाम	II.	12·7
क.	व्यापार, हॉटेल्स आणि उपहारगृह	III.	8·3
ड.	बँकिंग आणि वीमा	IV.	18·2

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	IV	I	II
(3)	IV	I	II	III
(4)	II	III	IV	I

As per sectorial composition of Net Domestic Product (NDP) at 2004 – 2005 prices, match the following :

	Industry / Sector		*Share (2010 – 11) Contribution (in percent)*
a.	Agriculture	I.	9·3
b.	Construction	II.	12·7
c.	Trade, hotels and restaurants	III.	8·3
d.	Banking and insurance	IV.	18·2

	a	b	c	d
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	IV	I	II
(3)	IV	I	II	III
(4)	II	III	IV	I

44. एका आर्थिक वर्षामध्ये मनरेगा या योजनेंतर्गत येणाऱ्या कुटुंबाला किमान ________ दिवस रोजगार पुरविण्याची हमी देण्यात आली.

(1) 200 (2) 150
(3) 100 (4) 125

MGNREGA aims to provide at least ________ days of guaranteed employment in a financial year to rural households covered under the scheme.

(1) 200 (2) 150
(3) 100 (4) 125

45. आर्थिक विषमता कमी करण्यासाठी भारत सरकारने खालील उपायांचा वापर केला आहे :

अ. प्रगमनशील (progressive) कर रचना

ब. खाजगी क्षेत्राचा विस्तार

क. सार्वजनिक उपयोगिता सेवांची तरतूद

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ आणि क

(3) फक्त ब आणि क (4) अ, ब आणि क

The Government of India has taken the following measures to curb the evil of inequalities :

a. Use of progressive tax structure

b. Expansion of private sector

c. Provision of public utility services

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b (2) Only a and c

(3) Only b and c (4) a, b and c

---

46. उदयोन्मुख अर्थव्यवस्थांच्या वृद्धीच्या संदर्भात बंदर सेवा महत्त्वपूर्ण ठरतात. 31 मार्च, 2014 पर्यंत भारतीय बंदरांची एकूण धारणक्षमता खालीलपैकी किती आहे ?

(1) साधारणपणे 575 मिलियन टन

(2) साधारणपणे 1425 मिलियन टन

(3) साधारणपणे 2500 मिलियन टन

(4) साधारणपणे 5960 मिलियन टन

Port services are crucial to the growth of an emerging economy. What is the total capacity of Indian ports reached as on 31st March, 2014 ?

(1) Approximately 575 million tonnes

(2) Approximately 1425 million tonnes

(3) Approximately 2500 million tonnes

(4) Approximately 5960 million tonnes

47. आर्थिक वृद्धीची श्रेणी आणि __________ दरडोई उपभोग यामध्ये थेट सहसंबंध आहे.

(1) पाण्याचा (2) उर्जेचा

(3) विविध वस्तूंचा (4) दूरसंचार सेवांचा

There is a direct correlation between the degree of economic growth and per capita consumption of __________ .

(1) water (2) energy

(3) various goods (4) telecommunication

---

48. पायाभूत सुविधा पुष्कळदा आर्थिक आणि सामाजिकतेशी संबंधित असतात की, त्यामध्ये __________ चा अंतर्भाव होतो.

(1) पाणीपुरवठा (2) शक्तीसाधने

(3) वाहतूक (4) वरीलपैकी सर्व

Infrastructural facilities often referred to as economic and social overheads consist of

(1) irrigation (2) energy

(3) transport (4) All of the above

---

49. भारतातील रेल्वे पद्धती ही आशियामधील दुसऱ्या क्रमांकाची आणि जगातील चौथा क्रमांकाची रेल्वे आहे. असे असले तरी रेल्वेच्या विकासाच्या बाबतीत भारतीय रेल्वे खालीलपैकी कोणत्या समस्यांना तोंड देत आहे ?

अ. आदानांचा वाढता खर्च.

ब. उपनगरे आणि इतर वाहतूकीमधील प्रचंड तोटा अनुभवणे.

क. रस्ते वाहतूकीपासून तीव्र स्पर्धा.

ड. निरनिराळ्या रेल्वेच्या कार्याशी संबंधित बाबींमधील ठोक कार्यक्षमतेचा अभाव आणि अनागोंदी कारभार.

(1) फक्त अ (2) फक्त अ, ब आणि क

(3) फक्त क आणि ड (4) वरीलपैकी सर्व

The Indian Railway System is the second largest in Asia and fourth largest in the world. Which of the following problems or issues in railway development is/are the Indian railways facing ?

a. Increasing input cost.

b. Suffer heavy losses on suburban and other traffic.

c. Intense competition from road transport.

d. Gross inefficiency and mismanagement in railway operations.

(1) Only a (2) Only a, b and c

(3) Only c and d (4) All of the above

50. जगातील एक सर्वाधिक मोठे रस्ते वाहतूकीचे जाळे भारतात आहे. यासंदर्भात खालीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने ***अयोग्य*** आहे/आहेत ?

अ. भारतात जवळ-जवळ 2·2 मिलियन किलोमीटर एवढे रस्ते वाहतूकीचे जाळे आहे.

ब. सोनेरी चौकोन (Golden Quadrilateral) हा दिल्ली, मुंबई, चेन्नई आणि कोलकता या चार मेट्रो शहरांना जोडतो.

क. पूर्व-पश्चिम मार्ग श्रीनगर ते कन्याकुमारी आणि सिलचर ते पोरबंदर यांना जोडणारा मार्ग आहे.

ड. प्रधान मंत्री भारत जोडो परियोजना (PMBJP) उच्च गुणवत्तेचे महामार्ग बांधण्याशी संबंधित आहे.

(1) फक्त ब (2) फक्त अ आणि क

(3) फक्त ब आणि ड (4) फक्त अ आणि ड

India has one of the largest road networks in the world. In this connection, which of the following statements is/are ***incorrect*** ?

a. India has about 2·2 million km of road network.

b. Golden Quadrilateral (GQ) connecting the four metros of Delhi, Mumbai, Chennai and Kolkata.

c. East-West corridors connecting Srinagar to Kanyakumari and Silchar to Porbandar.

d. Pradhan Mantri Bharat Jodo Pariyojana (PMBJP) deals with building high quality highways.

(1) Only b (2) Only a and c

(3) Only b and d (4) Only a and d

51. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. उदारीकरण हे भारतातील सुधारणांची दिशा दर्शविते.

ब. खाजगीकरण हे भारतातील सुधारणांचा मार्ग दर्शविते.

क. जागतिकीकरण हे भारतातील सुधारणांचे अंतिम ध्येय दर्शविते.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि ब (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

a. Liberalisation shows the direction of reform in India.

b. Privatisation shows the path of reform in India.

c. Globalisation shows the ultimate goal of reform in India.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and c (2) Only b and c

(3) Only a and b (4) All of the above

52. भारतातील उदारीकरणाचे मुख्य तत्त्व सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांना स्वायत्तता बहाल करणे हे होते. सन 2009 मध्ये शासनाने हे उद्योग जागतिकीकरणाच्या दृष्टीने सक्षम व्हावेत म्हणून 'महानवरत्न' ही संकल्पना कार्यान्वीत केली. खालीलपैकी कोणत्या उद्योगाला/उद्योगांना महानवरत्न उद्योगाचे स्थान देण्यात आले ***नव्हते*** ?

अ. ओ.एन.जी.सी.

ब. एच.पी.

क. एस.ए.आय.एल.

ड. एन.टी.पी.सी.

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) फक्त अ आणि ड (4) फक्त ब आणि क

The major elements of liberalisation in India include autonomy to the public sector units. In 2009, the government introduced the concept of Mahanavaratnas to enable them to compete globally. Which of the following was ***not*** included/were ***not*** given the status of Mahanavaratnas ?

a. ONGC

b. HP

c. SAIL

d. NTPC

(1) Only a (2) Only b

(3) Only a and d (4) Only b and c

---

53. जुलै, 1991 पासून __________ या सर्वसमावेशक उदारीकरण उपाययोजना हाती घेण्यात आल्या.

(1) व्यापारी आणि भांडवल प्रवाह सुधारणा

(2) औद्योगिक विनियंत्रण आणि वित्तीय क्षेत्र सुधारणा

(3) निर्गुंतवणूक आणि सार्वजनिक उपक्रम सुधारणा

(4) वरील सर्व उपाययोजना

Since July, 1991 the comprehensive liberalisation measures undertaken are

(1) Trade and capital flow reforms

(2) Industrial deregulation and financial sector reforms

(3) Disinvestment and public enterprise reforms

(4) All the above measures

54. वस्तू आणि सेवा करासंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. वस्तू आणि सेवा करांची अंमलबजावणी 1 एप्रिल, 2010 पासून झाली.

ब. भारत सरकारने वस्तू आणि सेवा कराच्या अंमलबजावणी नंतर प्रवेश कर रद्द केला.

क. वस्तू आणि सेवा कर मोठ्या उद्योगधंद्याच्या उत्पन्नावर लागू करण्यात आला.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements regarding the Goods and Services Tax :

a. GST is introduced from 1st April, 2010.

b. After the implementation of GST the Government of India abolished the Entry Tax.

c. GST is implemented for Corporate Income.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) All of the above

55. जागतिक व्यापार संघटनेच्या (WTO) दोहा फेरीत शेतीच्या संदर्भात भारताने खालीलपैकी कोणती स्पष्ट मागणी केली ?

अ. विकसीत राष्ट्रांकडून शेतमाल निर्यातीसाठी दिले जाणारे अनुदान सन 2013 पूर्वी रद्द करावे.

ब. विकसनशील राष्ट्रांकरिता एकूण जकात दर मर्यादा 36 टक्क्यांपेक्षा अधिक नसावी.

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) अ आणि ब दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following specific demands was made by India on agriculture under the Doha Round in the WTO ?

a. Agricultural export subsidies will be phased out by the developed countries by 2013.

b. Overall tariff reductions on bound rates for the developing countries of not more than 36 percent.

(1) Only a (2) Only b

(3) Both a and b (4) None of the above

56. योग्य जोड्या जुळवा :

अ.	पहिली पंचवार्षिक योजना	I.	सामाजिक न्यायासह विकास
ब.	दुसरी पंचवार्षिक योजना	II.	हॅरोड-डोमर मॉडेल
क.	चौथी पंचवार्षिक योजना	III.	महालनोबीस मॉडेल
ड.	नववी पंचवार्षिक योजना	IV.	स्थिरतेसह विकास

	अ	ब	क	ड
(1)	II	III	I	IV
(2)	II	III	IV	I
(3)	III	II	I	IV
(4)	III	II	IV	I

Match the following :

a.	First Five Year Plan	I.	Growth with social justice and equality
b.	Second Five Year Plan	II.	Harrod-Domar Model
c.	Fourth Five Year Plan	III.	Mahalanobis Model
d.	Ninth Five Year Plan	IV.	Growth with stability

	a	b	c	d
(1)	II	III	I	IV
(2)	II	III	IV	I
(3)	III	II	I	IV
(4)	III	II	IV	I

57. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. 1991 मध्ये अटल बिहारी वाजपेयीच्या सरकार पासून भारतातील आर्थिक सुधारणांची सुरुवात झाली.

ब. स्थूल-आर्थिक स्थिरीकरण हे मागणी व्यवस्थापणाशी संबंधित आहे.

क. संरचनात्मक सुधारणा ह्या पुरवठा व्यवस्थापणाशी संबंधित आहेत.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क

(4) फक्त अ

Consider the following statements :

a. The Economic Reforms was initiated in India by the Government of Atal Bihari Vajpayee in 1991.

b. Macro-economic stabilisation deals with demand management.

c. Structural reforms deal with supply side management.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a and b

(2) Only b and c

(3) Only a and c

(4) Only a

58. सद्यास्थितीत राज्य सरकारला कर महसूल मिळवून देण्यामध्ये VAT चा वाटा सर्वात मोठा आहे. अर्थात यासंदर्भात काही दोषही पुढे आलेले आहेत. खालीलपैकी कोणते विधाने VAT मधील उणीव/उणीवा या संदर्भात योग्य आहे/आहेत ?

अ. वाढीव खर्च VAT च्या कार्यात/अंमलबजावणीत समाविष्टीत करण्यात येतो.

ब. VAT कर आकारणीच्या बाबत समानता या तत्त्वाच्या विरोधी आहे.

(1) फक्त अ

(2) फक्त ब

(3) अ आणि ब दोन्ही

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Currently VAT is the highest contributor in tax revenue of State Governments, while there are certain drawbacks too. Which of the following statements is correct about the demerits of VAT ?

a. An increase in costs is involved in working the VAT.

b. VAT is likely to go against the principle of equity in taxation.

(1) Only a

(2) Only b

(3) Both a and b

(4) None of the above

---

59. खालीलपैकी कोणता निर्गुंतवणुकीबाबतचा कॅगचा (CAG) शोध *नाही* ?

(1) निर्माण केलेल्या साधनांचा वापर चालु उपभोग गरजा भागविण्यासाठी करण्यात आला.

(2) सार्वजनिक उपक्रमांचे (PSUs) न्यून मूल्यांकन

(3) अपुरी स्पर्धा

(4) समभागांचे जुजबी मूल्यांकन

Which of the following is *not* a finding of CAG about disinvestment ?

(1) Resources generated used to meet current consumption needs

(2) Undervaluation of PSUs

(3) Insufficient competition

(4) Ad hoc valuation of shares

60. सरकारने स्वीकारलेल्या स्थूल-आर्थिक स्थिरीकरण कार्यक्रमांतर्गत खालील उपाय सूचविले आहेत :

अ. भाववाढ नियंत्रण

ब. वित्तीय क्षेत्रातील सुधारणा

क. व्यवहारतोल स्थितीत सुधारणा

ड. व्यापार आणि भांडवल प्रवाह सुधारणा

वरीलपैकी कोणते पर्याय बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क

(4) फक्त ब आणि ड

The macro-economic stabilisation programme adopted by the government consisted of the following measures :

a. Control of inflation

b. Financial sector reforms

c. Improving the balance of payment position

d. Trade and capital flows reforms

Which of the options given above are correct ?

(1) Only a and b

(2) Only b and c

(3) Only a and c

(4) Only b and d

61. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. भारताची अंदाजीत 7500 वस्तूंची निर्यात 190 देशामध्ये होते.

ब. भारत जवळपास 6000 वस्तूंची आयात 140 देशातून करतो.

क. 2015 मध्ये भारताची निर्यात 310·3 दशलक्ष अमेरिकन डॉलर आणि आयात 447·9 दशलक्ष वस्तूंची अमेरिकन डॉलर होती.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

a. India exports approximately 7500 commodities to about 190 countries.

b. India imports around 6000 commodities from 140 countries.

c. India exported US $ 310·3 billion and imported US $ 447·9 billion commodities in 2015.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) All of the above

---

62. 1960 – 61 ते 2011 – 12 या काळात खालीलपैकी कोणता वस्तुगट भारतीय निर्यातीमध्ये सर्वोच्च स्थानी राहिला आहे ?

(1) कृषी व कृषीपूरक उत्पादने (2) खनिजे

(3) यंत्रनिर्मित माल (4) पेट्रोलियम उत्पादने

Which of the following group of commodities is the highest in India's export during 1960 – 61 to 2011 – 12 ?

(1) Agriculture and allied products (2) Ores and minerals

(3) Manufactured goods (4) Petroleum products

---

63. आंतरराष्ट्रीय नाणे निधीत (IMF) विनिमय दर पद्धती __________ होती.

(1) सममूल्य पद्धती (2) चलन मंडळ पद्धती

(3) डॉल्यारीझम (4) वरीलपैकी एकही नाही

Under IMF, the exchange rate system was __________.

(1) Par value system (2) Currency board system

(3) Dollarization (4) None of the above

---

64. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. आंतरराष्ट्रीय विकास संघटनेची स्थापणा 1960 मध्ये झाली.

ब. आंतरराष्ट्रीय विकास संघटनेचा जागतिक बँक समुह हा सभासद असून संघटनेचे मुख्यालय वॉशिंग्टन येथे आहे.

क. आंतरराष्ट्रीय विकास संघटनेचे मुख्य उद्दिष्ठ हे जगातील श्रीमंत राष्ट्रांना कर्ज व अनुदाने सवलतीच्या दराने देणे आहे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त क
(2) फक्त अ आणि ब
(3) फक्त ब
(4) फक्त ब आणि क

Consider the following statements :

a. International Development Association is established in 1960.

b. The IDA is a member of the World Bank group and is headquartered in Washington.

c. The main objective of the IDA is concessional loans and grants to the world's richest countries.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only c
(2) Only a and b
(3) Only b
(4) Only b and c

---

65. विशेष आर्थिक क्षेत्राचे (SEZ) खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट ***नाही*** ?

(1) अधिक आर्थिक उपक्रमांची निर्मिती
(2) वस्तू व सेवांच्या निर्यातीला प्रोत्साहन
(3) देशांतर्गत आणि विदेशी स्त्रोताद्वारे गुंतवणुकीला प्रोत्साहन
(4) वरीलपैकी सर्व उद्दिष्टे

Which of the following is ***not*** an objective of SEZ ?

(1) Generation of additional economic activity
(2) Promotion of exports of goods and services
(3) Promotion of investment from domestic and foreign sources
(4) All the above objectives

66. सार्वजनिक आयव्यय/वित्त ही अर्थशास्त्राची शाखा असून ती शासनाच्या राष्ट्रीय, राज्य आणि स्थानिक पातळीवरील वित्तीय घडामोडी/क्रियाकलाप शी संबंधित आहे. खालीलपैकी कोणती सार्वजनिक आयव्ययाची व्याप्ती ***नाही/नाहीत*** ?

अ. सार्वजनिक महसूल

ब. चलनविषयक व्यवस्थापन

क. सार्वजनिक कर्ज

ड. वित्तीय प्रशासन

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) फक्त ड (4) फक्त क आणि ड

Public finance is the branch of economics which deals with the financial activities of the government at national, state and local levels. Which of the following is/are ***not*** within the scope of public finance ?

a. Public revenue

b. Monetary management

c. Public debt

d. Financial administration

(1) Only a (2) Only b

(3) Only d (4) Only c and d

---

67. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. वित्तीय तुट म्हणजे चालू वित्तीय प्राप्तीपेक्षा चालू वित्तीय खर्च जास्त असणे.

ब. अंदाजपत्रकीय तुट म्हणजे एकूण प्राप्तीपेक्षा एकूण खर्च जास्त असणे.

क. राज्यकोषीय तुट ही सरकारला सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या एकूण उत्पन्नाची निर्देशक असते.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ (4) फक्त क

Consider the following statements :

a. Revenue deficit means the excess of current revenue expenditure over current revenue receipts.

b. Budget deficit means the excess of total expenditure over total revenue.

c. Fiscal deficit indicates the total revenue requirements of the government from all sources.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a (4) Only c

---

68. राज्य सरकारचे प्रमुख कर महसूल स्त्रोत ____________ आहेत.
(1) वाणिज्य कर व जमीन महसूल
(2) मद्य आणि इतर अंमली पदार्थांवरील राज्याचे उत्पादन शुल्क
(3) मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी फी
(4) वरीलपैकी सर्व कर

The principal tax revenue sources of the State Governments are
(1) Commercial taxes and land revenue
(2) State excise duties on alcohol and other narcotics
(3) Stamp duties and registration fees
(4) All the above taxes

---

69. खालीलपैकी कोणते अप्रत्यक्ष कर आहेत ?
(1) आयकर किंवा उत्पन्न व खर्चावरील कर
(2) मालमत्ता कर किंवा भांडवली व मालमत्तेवरील कर
(3) वस्तूवरील कर किंवा वस्तू व सेवेवरील कर
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following are indirect taxes ?
(1) Income tax or taxes on income and expenditure
(2) Property taxes or taxes on property and capital assets
(3) Commodity taxes or taxes on goods and services
(4) None of the above

---

70. खालील करांपैकी कोणता कर प्रत्यक्ष कर *नाही* ?
(1) देणगी कर (2) विक्री कर
(3) संपत्ती कर (4) उत्पन्न कर

Which of the following taxes is ***not*** a direct tax ?
(1) Gift tax (2) Sales tax
(3) Wealth tax (4) Income tax

---

71. भारताच्या संदर्भात सार्वजनिक कर्जामध्ये ____________ यांच्या उसनवारीचा समावेश होतो.
(1) केंद्र, राज्य आणि स्थानिक सरकार
(2) केंद्र, राज्य आणि सार्वजनिक उपक्रम
(3) केंद्र आणि राज्य सरकार
(4) वरील सर्व सरकारे

Public debt in the Indian context refers to the borrowings of the
(1) Central, State and Local Governments
(2) Central, State and Public Enterprises
(3) Central and State Governments
(4) All the above Governments

72. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने ***अयोग्य*** आहे/आहेत ?

अ. अंतर्गत कर्जामुळे विषमतेत वाढ होत नाही.

ब. परिणामकारक कर्ज व्यवस्थापनाकरिता शासकीय रोख्यांसाठी कार्यक्षम बाजारपेठेची आवश्यकता नसते.

क. सार्वजनिक कर्ज हा शासनाच्या महसूलाचा महत्त्वाचा स्रोत नाही.

(1) फक्त अ (2) फक्त ब आणि क

(3) अ, ब आणि क (4) फक्त ब

Which of the following statements is/are ***incorrect*** ?

a. Internal debt does not increase inequality.

b. An effective debt management does not require an efficient market for government securities.

c. Public debt is not an important source of revenue to the government.

(1) Only a (2) Only b and c

(3) a, b and c (4) Only b

---

73. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. प्रत्यक्ष लाभ हस्तांतरण योजना 1 जानेवारी, 2013 पासून सुरू करण्यात आली.

ब. भारतामध्ये सुरूवातीला 20 जिल्हामध्ये ही योजना राबविण्यात आली.

क. ही योजना अंदाजात सुधारणा करणे, भ्रष्टाचार कमी करणे आणि खर्च नियंत्रणाच्या उद्देशाने आखण्यात आली.

वरीलपैकी कोणते विधाने ***असत्य*** आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क (4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements :

a. The Direct Benefit Transfer scheme was introduced on 1st January, 2013.

b. At the beginning, this scheme is implemented in 20 districts in India.

c. This scheme is implemented to improve targeting, reduce corruption and control expenditure.

Which of the statements given above are ***incorrect*** ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) None of the above

74. जेंव्हा सरकारची आर्थिक गरज करांमधून उपलब्ध होत नाही, तेव्हा तो विकासखर्च कशातून भागवला जातो ?

अ. भारतीय रिझर्व्ह बँके कडील त्यांचा रोख निधी कमी करून

ब. बाजारपेठेतून कर्ज घेऊन

क. भारतीय रिझर्व्ह बँकेतून कर्ज घेऊन

ड. वरीलपैकी सर्व

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) फक्त क (4) फक्त ड

When the government cannot raise enough financial resources through taxation, it finances the development expenditure through

a. Running down its cash balances with RBI

b. Borrowing from the market

c. Borrowing from RBI

d. All of the above

(1) Only a (2) Only b

(3) Only c (4) Only d

---

75. भारतात 1991 नंतर खालीलपैकी कोणत्या विशेष उल्लेखनीय कर सुधारणांविषयीची अंमलबजावणी करण्यात आली ?

अ. वैयक्तिक उत्पन्न कर, कमी कर दर आणि कमी स्लॅब

ब. महामंडळ कर 30 टक्क्यांपर्यंत कमी करणे

क. 1994 – 95 पासून सेवा कर आकारणी

ड. 1 एप्रिल, 2005 पासून मूल्यवर्धीत कराची (VAT) 21 राज्ये आणि केंद्रशासीत प्रदेशात अंमलबजावणी

(1) फक्त अ आणि ड (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ, ब आणि क (4) अ, ब, क आणि ड

Which of the following notable tax reforms were implemented in India since 1991 ?

a. Personal income tax, lower tax rates and fewer slabs

b. Corporation tax reduced to 30 percent

c. Service tax levied since 1994 – 95

d. VAT implemented in 21 States and Union Territories from 1st April, 2005

(1) Only a and d (2) Only b and c

(3) Only a, b and c (4) a, b, c and d

76. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. अकराव्या वित्त आयोगाच्या शिफारसीनुसार राज्यांचा निव्वळ उत्पन्नातील हिस्सा सर्व केंद्रीय कर आणि जकातीत 28% स्थिर केला.

ब. राज्यांच्या कर उत्पन्नातील हिस्सा निश्चितीसाठी लोकसंख्या हा एक निकष नेहमी घेतला जातो.

क. तेराव्या वित्त आयोगाने राज्यांचा निव्वळ उत्पन्नातील हिस्सा 32% पर्यंत वाढविला.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त अ आणि क
(4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

a. The Eleventh Finance Commission recommended that the share of the States in the net proceeds of all central taxes and duties be fixed at 28 percent.

b. Population has always been one of the criteria for determining the share of States in tax proceeds.

c. The Thirteenth Finance Commission has increased the share of the States in net proceeds of shareable central taxes to 32 percent.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b
(2) Only b and c
(3) Only a and c
(4) All of the above

---

77. भारत सरकारच्या भांडवली अर्थसंकल्पामध्ये __________ चा समावेश होतो.

(1) अंदाजित प्राप्ती व अंदाजित खर्च
(2) भांडवली प्राप्ती व भांडवली खर्च
(3) महसूली प्राप्ती व महसूली खर्च
(4) वरील सर्व तिन्ही प्राप्ती व खर्च

Capital budget of the Government of India consists of

(1) Estimated receipts and Estimated expenditure
(2) Capital receipts and Capital expenditure
(3) Revenue receipts and Revenue expenditure
(4) All the above three receipts and expenditures

78. राजकोषीय जबाबदारी अंदाजपत्रकीय व्यवस्थापन कायदा, 2003 (FRBM Act, 2003) चे सन 2006 मध्ये खालीलपैकी कोणत्या प्रकारची तूट स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाच्या (GDP) 2 टक्क्यांपर्यंत कमी करण्याचे उद्दिष्ट होते ?

अ. महसूली तूट
ब. प्राथमिक तूट
क. राजकोषीय तूट
ड. अंदाजपत्रकीय तूट

(1) फक्त अ
(2) फक्त अ आणि ब
(3) फक्त क
(4) फक्त क आणि ड

The Fiscal Responsibility and Budget Management Act, 2003 (FRBM Act, 2003) aims at reducing which of the following deficits to 2% of GDP in 2006 ?

a. Revenue deficit
b. Primary deficit
c. Fiscal deficit
d. Budgetary deficit

(1) Only a
(2) Only a and b
(3) Only c
(4) Only c and d

---

79. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. कर्ज परतफेड हमी निधीची स्थापणा 2001 – 02 मध्ये झाली.
ब. निर्गुंतवणूक विभागाची स्थापणा सन 2002 – 03 मध्ये झाली.
क. खर्च सुधारणा आयोगाची स्थापणा फ्रेबुवारी 2000 मध्ये झाली.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त अ आणि क
(4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

a. Guarantee Redemption Fund was established in 2001 – 02.
b. Department of Disinvestment was set up from 2002 – 03.
c. Expenditure Reforms Commission was constituted in February 2000.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b
(2) Only b and c
(3) Only a and c
(4) All of the above

---

80. अंदाजपत्रकीय तूट = एकूण प्राप्ती – __________ .

(1) भांडवली खर्च
(2) एकूण खर्च
(3) महसूली खर्च
(4) सरकारचे कर्ज आणि दायित्व

Budget deficit = Total Receipts – __________ .

(1) Capital Expenditure
(2) Total Expenditure
(3) Revenue Expenditure
(4) Govt. Borrowings and Liabilities

81. कोणत्या भारतीय क्रिकेटपटूने सगळयात जलद गतीने कसोटी क्रिकेटमध्ये 250 बळी घेण्याचा मान पटकाविला आहे ?

(1) इशांत शर्मा (2) रविचंद्रन अश्विन
(3) रविंद्र जडेजा (4) भुवनेश्वर कुमार

Which Indian cricketer recently became the bowler to take fastest 250 test wickets ?

(1) Ishant Sharma (2) Ravichandran Ashwin
(3) Ravindra Jadeja (4) Bhuvneshwar Kumar

---

82. पुढीलपैकी कोणत्या देशाने पुन्हा अफ्रिकन राज्यांच्या समुदायामध्ये नव्याने प्रवेश केला ?

(1) इजिप्त (2) मोरोक्को
(3) सुदान (4) केनिया

Which of the following countries rejoined the club of African States ?

(1) Egypt (2) Morocco
(3) Sudan (4) Kenya

---

83. पुढीलपैकी कोणाची नेमणूक जर्मनीचे नवे राष्ट्राध्यक्ष म्हणून झाली आहे ?

(1) चार्ल्स मिशेल (2) किथ मिशेल
(3) फ्रँक-वॉल्टर स्टेनमेयर (4) फ्रुंडेल स्टुअर्ट

Who has been appointed as the new President of Germany ?

(1) Charles Mitchell (2) Keith Mitchell
(3) Frank-Walter Steinmeier (4) Freundel Stuart

---

84. राष्ट्रीय जैवविज्ञान पुरस्कार, 2016 कोणी प्राप्त केला ?

(1) एन.व्ही. रामानाथन (2) एच.व्ही. तुलसीराम
(3) व्ही.बी. रंगराजन (4) एन.सी. पचारिया

Who won the National Bioscience Award, 2016 ?

(1) N.V. Ramanathan (2) H.V. Tulsiram
(3) V.B. Rangarajan (4) N.C. Pacharia

---

85. 'भारतातील स्वच्छ जिल्हा' यामध्ये महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्याने प्रथम स्थान प्राप्त केले ?

(1) सातारा (2) कोल्हापूर
(3) सिंधूदुर्ग (4) रत्नागिरी

Which district of Maharashtra stands first in 'Clean District of India' ?

(1) Satara (2) Kolhapur
(3) Sindhudurg (4) Ratnagiri

---

86. ***अयोग्य (चूक)*** कथन ओळखा.

अ. पी.ए. संगमा व जग्गी वासुदेव यांना पद्म विभूषण द्वारे सन्मानित करण्यात आले.

ब. विराट कोहली व साक्षी मलिक यांना पद्म भूषण द्वारे सन्मानित करण्यात आले.

क. आप्पा धर्माधिकारी व निवेदिता भिडे यांना पद्म श्री द्वारे सन्मानित करण्यात आले.

(1) फक्त अ

(2) फक्त ब

(3) फक्त क

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Select the ***incorrect*** statement.

a. P.A. Sangma and Jaggi Vasudev are honoured by Padma Vibhushan.

b. Virat Kohli and Sakshi Malik are honoured by Padma Bhushan.

c. Appa Dharmadhikari and Nivedita Bhide are honoured by Padma Shri.

(1) Only a

(2) Only b

(3) Only c

(4) None of the above

---

87. उर्जित पटेल या संस्थांचे सल्लागार होते

अ. आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी

ब. मित्तल उद्योग समूह

क. रिलायन्स उद्योग समूह

ड. बोस्टन कन्सल्टिंग ग्रुप

(1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, ब आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) फक्त ब, क आणि ड

Urjit Patel was an advisor of the institutions

a. International Monetary Fund

b. Mittal Industries Group

c. Reliance Industries Group

d. Boston Consulting Group

(1) Only a, b and c (2) Only a, b and d

(3) Only a, c and d (4) Only b, c and d

88. जागतिक नाविन्य निर्देशांक, 2016 मध्ये भारताचे मानांकन ________ स्थानी आहे.

(1) 65 व्या (2) 66 व्या (3) 67 व्या (4) 68 व्या

India stands on ________ place in the Global Innovation Index, 2016.

(1) 65th (2) 66th (3) 67th (4) 68th

---

89. 'उनिकी' (अस्तित्व) हा ग्रंथ कोणी लिहीला आहे ?

(1) प्रणव मुखर्जी (2) सी. विद्यासागर राव
(3) हमिद अन्सारी (4) प्रमोद महाजन

Who write the book 'Uniki' (Existence) ?

(1) Pranav Mukherjee (2) C. Vidyasagar Rao
(3) Hamid Ansari (4) Pramod Mahajan

---

90. 'लेजेंडरी अवार्ड, 2017' चा मानकरी कोण ?

(1) माइकल शूमाकर (2) मार्क जुकरबर्ग
(3) लता मंगेशकर (4) रतन टाटा

Who was awarded by 'Legendary Award, 2017' ?

(1) Michael Shumacher (2) Mark Zuckerberg
(3) Lata Mangeshkar (4) Ratan Tata

---

91. आकृती X मधील रिकाम्या जागी न वळवता वा तिची स्थिती बदलता ठेवण्यासाठी सर्वात तर्कसंगत प्रतिमा निवडा.

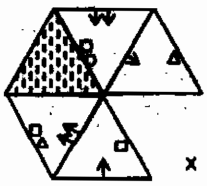

x

(1) (2) (3) (4)

Select the most logical image for empty place of the figure X, without turning or changing its position.

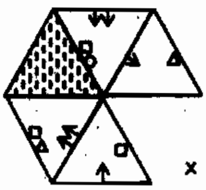

x

(1) (2) (3) (4)

92. त्रिकोण मिळवण्यासाठी कागदाच्या चौरस तुकड्याची तुटक रेषेवरून घडी घातली आणि त्या त्रिकोणाला विविध कारांनी दाखवल्याप्रमाणे छिद्रे पाडली. छिद्रे पाडल्यावर उलगडलेल्या कागदप्रमाणे दिसणारी प्रतिमा निवडा.

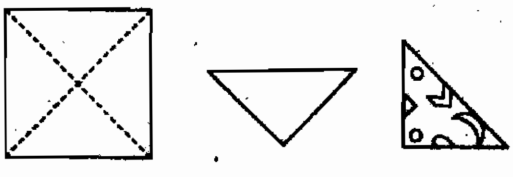

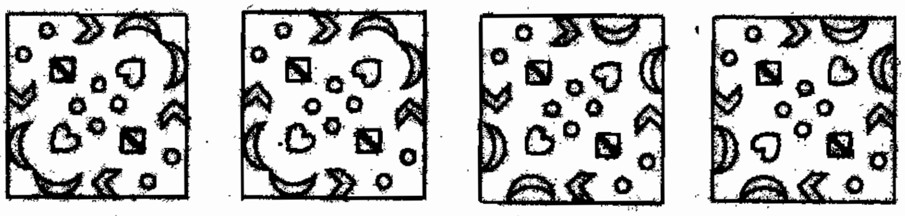

(1) (2) (3) (4)

A piece of square paper is folded along dotted lines to get a triangle. Then this triangle is punched as shown by different shapes. Select the image that looks like the unfolded paper after punching.

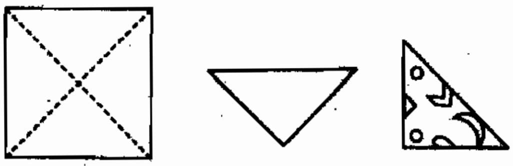

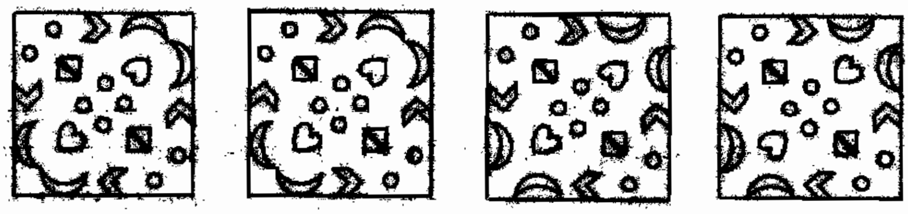

(1) (2) (3) (4)

93. शिरीष स्पंदनपेक्षा उंच आहे. राजू चारूपेक्षा उंच आहे परंतु ती बालापेक्षा ठेंगणा आहे. स्पंदन चारूपेक्षा ठेंगणा आहे. चारू शिरीषपेक्षा उंच आहे, तर सर्वात उंच कोण आहे ?

(1) शिरीष (2) बाला
(3) स्पंदन (4) राजू

Shirish is taller than Spandan. Raju is taller than Charu but shorter than Bala. Spandan is shorter than Charu. Charu is taller than Shirish. Who is the tallest ?

(1) Shirish (2) Bala
(3) Spandan (4) Raju

94. जर A + B म्हणजे A हे B चे वडील आहे, A × B म्हणजे A ही B ची आई आहे, A \$ B म्हणजे A ही B ची बहीण आहे आणि A ≅ B म्हणजे A हा B चा भाऊ आहे, तर पुढीलपैकी कोणते विधान P ही Q ची मुलगी आहे, हे निश्चित करते ?

(1) Q + R ≅ P ≅ N

(2) Q × R \$ P \$ N

(3) Q × R \$ P ≅ N

(4) यापैकी एकही नाही

If A + B means A is the father of B, A × B means A is the mother of B, A \$ B means A is the sister of B and A ≅ B means A is the brother of B, then which of the following means P is the daugher of Q ?

(1) Q + R ≅ P ≅ N

(2) Q × R \$ P \$ N

(3) Q × R \$ P ≅ N

(4) None of these

---

95. दोन 500 मी. लांबीच्या मालगाड्या विरुद्ध दिशेने समांतर रूळांवरून धावत आहेत. त्यांचा वेग अनुक्रमे 45 कि.मी./ताशी आणि 30 कि.मी./ताशी आहे. वेगवान गाडीच्या चालकाला ओलांडण्यास मंदगती गाडी किती वेळ घेईल ?

(1) 48 सेकंद (2) 14 सेकंद

(3) 60 सेकंद (4) 24 सेकंद

Two goods trains, each 500 m long are running in opposite directions on parallel tracks. Their speeds are 45 km/hr and 30 km/hr respectively. Find the time taken by the slower train to pass the driver of the faster one.

(1) 48 sec. (2) 14 sec.

(3) 60 sec. (4) 24 sec.

96. शिवूला त्याच्या चार चुलत भावंडांतील प्रत्येकाला त्यांच्या निवडीनुसार A, B, C व D ही पुस्तके भेट द्यायची आहेत. या पुस्तकांच्या किमती ₹ 450, ₹ 520, ₹ 545 व ₹ 551 अशा आहेत, मात्र त्या क्रमानेच असतील असे नाही. ही पुस्तके T_1, T_2, T_3 व T_4 या पुस्तक दुकानात उपलब्ध आहेत, मात्र ती दिलेल्या क्रमाने असतील असे नाही. या पुस्तकांबाबतचा तपशील पुढीलप्रमाणे; C ची किंमत ₹ 551 आहे. D ची किंमत ₹ 545 असून ते T_3 दुकानात उपलब्ध नाही. A हे T_1 दुकानात उपलब्ध आहे आणि ₹ 450 या किमतीचे पुस्तक T_4 या दुकानात उपलब्ध आहे. ₹ 520 किंमत असलेल्या पुस्तकाचा योग्य तपशील निवडा.

(1) पुस्तक B व ते T_2 मध्ये उपलब्ध आहे.

(2) पुस्तक A व ते T_1 मध्ये उपलब्ध आहे.

(3) पुस्तक B व ते T_3 मध्ये उपलब्ध आहे.

(4) पुस्तक B व ते T_4 मध्ये उपलब्ध आहे.

Shiu wants to present books A, B, C and D to each of his four cousins according to their choice. Cost of the books is ₹ 450, ₹ 520, ₹ 545 and ₹ 551, not necessarily in the given order. They are available in the stores T_1, T_2 .T_3 and T_4, not necessarily in the given order. Other details about the books are as follows; Book C costs ₹ 551, book D costs ₹ 545 and is not sold at T_3; A is available at T_1 and the book that costs ₹ 450 is available at T_4. Select the option that indicates correct details of the book that costs ₹ 520.

(1) Book B and is available at T_2.

(2) Book A and is available at T_1.

(3) Book B and is available at T_3.

(4) Book B and is available at T_4.

97. जर 7^{84} ला 342 ने भागले तर बाकी शोधा.

(1) 0 (2) 1

(3) 3 (4) 5

Find the remainder when 7^{84} is divided by 342.

(1) 0 (2) 1

(3) 3 (4) 5

98. खालील आकृतीत 'P' आणि 'Q' च्या ऐवजी अनुक्रमे कोणत्या संख्या येतील ?

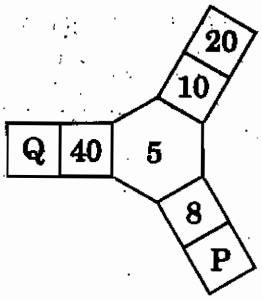

(1) 9, 25

(2) 25, 5

(3) 5, 25

(4) 40, 200

In the given figure instead of 'P' and 'Q' which numbers will come serially ?

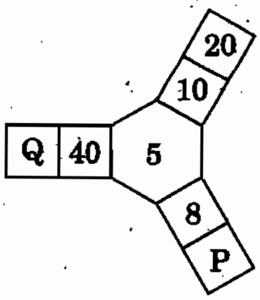

(1) 9, 25

(2) 25, 5

(3) 5, 25

(4) 40, 200

99. प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती आकृती ठेवाल ?

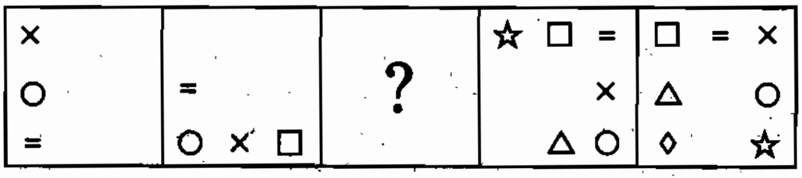

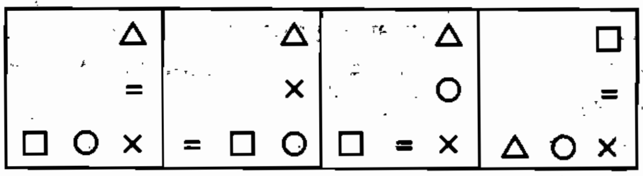

(1) (2) (3) (4)

Which figure will fix at the place of question mark ?

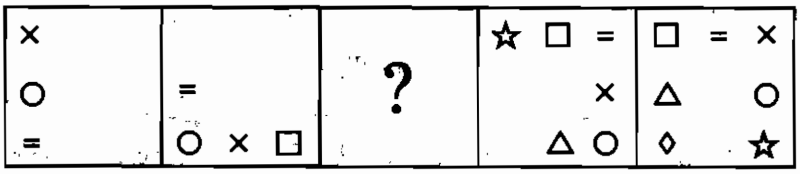

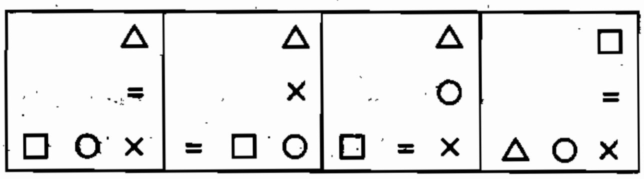

(1) (2) (3) (4)

---

100. एका कुटुंबातील सहा सदस्य P, Q, R, A, B व C हे चित्रकार, इंजिनीअर, व्यवस्थापक, कलाकार, नृत्यकार व लिपिक (अनुक्रमे नाही) आहेत. A नृत्यकार असून 'P' ची आई आहे, B हे इंजिनीअरचे वडील आहेत मात्र ते कलाकार नाहीत. Q हे 'R' ह्या इंजिनीअरचे आजोबा आहेत. 'B' चा विवाह 'P' ह्या चित्रकारासोबत झाला आहे. 'C' ही 'A' ची नात असून ती व्यवस्थापक आहे, तर 'A' चे पति कोण आहेत ?

(1) कलाकार (2) इंजिनीअर

(3) व्यवस्थापक (4) सांगता येत नाही

The six members of a family namely P, Q, R, A, B and C are painter, engineer, manager, artist, dancer and clerk (not in this order). A who is a dancer is the mother of 'P', B is the father of an engineer, is not an Artist. Q is the grandfather of 'R' who is an engineer. 'B' is mairried to 'P' who is a painter. 'C' is the granddaughter of 'A' and is a manager. 'A's' husband is

(1) Artist (2) Engineer

(3) Manager (4) Cannot be determined

सूचना – (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK